

LPK pasiūlymai XVII-osios Vyriausybės 2016–2020 metų programai

Vilnius, 2016 m. lapkričio 15 d.

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) yra skėtinė nepriklausoma, nepolitinė, skaidriai verslo interesus Lietuvoje atstovaujanti organizacija, vienijanti 50 šakinių ir 7 regionines asociacijas visose lietuvišką produkciją gaminančiose pagrindinėse pramonės šakose. Konfederacijai taip pat priklauso moksliniai tiriamieji institutai, mokyimo įstaigos.

LPK nariai apima pagrindinius Lietuvos gamybos sektorius, kurie prie Lietuvos ekonomikos prisideda sudarydami 22 proc. Lietuvos BVP. LPK narės gamybos įmonės pagamina 83 proc. visos Lietuvos eksporto produkcijos.

LPK nuolat kalba apie būtinus sprendimus, kurie didintų Lietuvos konkurencingumą ir skatintų šalies ekonomikos augimą. 2012 m. LPK teikė pasiūlymus Vyriausybės programai, 2015 m. rudenį – politinėms partijoms.

Neatidėliotini Vyriausybės veiklos prioritetai

1. Konkurencinga ekonomika – svarbiausias valstybės prioritetas:

- Spręsti struktūrines Lietuvos ekonomikos ir verslo aplinkos problemas, susijusias su neproporcingai dideliu darbo jėgos apmokestinimu ir biurokratinės naštos mažinimu, mokesčių administravimo supaprastinimu.
- Užtikrinti šiuolaikišką ir stabilų darbo santykių reglamentavimą.
- Ekonomikos augimo skatinimas per šalies konkurencingumo didinimą, patrauklumą investicijoms ir darbo vietų kūrimui, skurdi ir atskirties mažinimo priemonių įgyvendinimą.

2. Valstybės finansai:

- Atsakinga viešųjų finansų politika – biudžeto deficito ir valstybės skolos valdymas. Valstybės skolinimasis turi būti atsakingas, o pridėtinė skolinimosi vertė – pamatuota.
- Mokestinė aplinka ir paramos sistema turi didinti motyvaciją dirbti. Svarbu nustatyti laipsnišką darbo jėgos apmokestinimo mažėjimą.
- ES investicijas būtina skirti ekonomikos augimui ir ilgalaikių valstybės tikslų įgyvendinimui, atsižvelgiant į kaštų ir naudos analizę.

3. Ilgalaikės priemonės demografinėms problemoms spręsti:

- Numatyti ilgalaikes priemones, nukreiptas demografinėms – gimstamumo ir emigracijos – problemoms spręsti, atsižvelgiant į jaunų šeimų poreikius.
- Formuojant valstybės darbo santykių ir migracijos politiką, atkreipti deramą dėmesį į augančią darbo jėgos trūkumo problemą.

4. Kryptinga eksporto plėtra:

- Efektyvinti eksporto skatinimo sistemą – sukurti eksporto draudimo schemą eksportui į trečiąsias šalis, kompensuoti verslui patiriamus eksporto sertifikavimo kaštus.
- Stiprinti tiesioginę paramą eksportui, naudojant 2014–2020 m. ES fondų investicijų lėšas, mažinti verslui tenkančią ES fondų investicijų administravimo našumą.
- Vykdyti kryptingą valstybės galimybių pristatymą, padėsiantį didinti eksporto apimtį ir pritraukti užsienio investicijas.

5. Švietimo ir mokslo sistemos optimizavimas:

- Ypatingą dėmesį skirti mokytojų parengimui, nes tik kūrybingas, globaliai ir novatoriškai mąstantis mokytojas galės išugdyti ateities darbo rinkos lūkesčius atitinkančius talentus.
- Optimizuoti mokslo ir studijų institucijų tinklą, konsoliduojant mokslinį potencialą.
- Siekiant glaudaus mokslo ir verslo bendradarbiavimo, panaikinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų.

6. Energetika:

- Užtikrinti konkurencingas energijos išteklių kainas (regiono kainų vidurkį) pramonės vartotojams bei verslui.
- Peržiūrėti infrastruktūros kaštų paskirstymą tarp atskirų vartotojų grupių, užtikrinant, kad šis kaštų paskirstymas atitiktų ES šalių gerąją praktiką.
- Užtikrinti Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) aiškumą, skaidrumą, VIAP dydžio ir nomenklatūros stabilumą ir lankstumą, aiškiai apibrėžti VIAP nustatymo principus.

7. Regioninė politika:

- Investicijų pritraukimas į regionus turi tapti vienu svarbiausių Vyriausybės prioritetų.
- Regionų finansavimą glaudžiai susieti su regioninės politikos formavimu ir jos įgyvendinimu, perduodant savivaldybių atsakomybei dalies biudžetinių lėšų valdymą.
- Stiprinti savivaldybių administracinius resursus.

8. Infrastruktūra:

- Valstybės valdymą ir investicijas į infrastruktūrą planuoti, atsižvelgiant į realią demografinę padėtį ir kintančius ateities poreikius.
- Užtikrinti subalansuotą, kaštų ir naudos analize pagrįstą infrastruktūros plėtrą.
- Užtikrinti efektyvų valstybės turto valdymą.

9. Viešieji pirkimai:

- Nustatyti reikalavimą, kad viešuosiuose pirkimuose gali dalyvauti tik įmonės, kuriose mėnesio atlyginimo vidurkis sudaro ne mažiau kaip 80 procentų nuo to regiono ar ūkio sektoriaus atitinkamos verslo srities atlyginimo vidurkio.
- Nustatyti tik būtiniausias kriterijus paslaugoms ir prekėms, tokiu būdu sudarant galimybes didesniai įmonių skaičiui dalyvauti konkursuose.
- Tobulinti viešųjų pirkimų sistemą, siekiant, kad būtų įgyvendintas efektyvus teisinis reglamentavimas (tiekėjų kvalifikacinių ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų aprašai, individualizuojant pagal atskiras ūkio šakas ir kt.).

Mokestinė aplinka

1. **Ženkliai mažinti biurokratinę bei mokesčių sistemos našlą** ir užtikrinti mokestinės aplinkos prognozuojamumą ir stabilumą.
2. **Pelno mokesčio įstatyme įtvirtinti 0 proc. tarifą reinvestuojamam pelnui**, tokiu būdu skatinant įmones investuoti į modernesnes technologijas. Atlikus šiuo pakeitimus, būtų galima tikėtis aukštesnio šalies technologijų lygio, didesnio konkurencingumo ir daugiau tiesioginių užsienio investicijų. Alternatyva – Pelno mokesčio įstatyme neterminuoti investicijų lengvatos ir numatyti galimybę investicijų išlaidų dydžiu apmokestinamąjį pelną sumažinti iki 100 proc. Taip pat Qaneriboti lengvatos dydžio atžvilgiu, praplėsti tinkamų turto grupių sąrašą, leisti naudotis lengvata ir tais atvejais, kai įsigyjamas Lietuvos rinkai / sektoriui inovatyvus turtas, nors jis savaime nėra naujas. Suvienodinti investicinio projekto pripažinimo kriterijus transporto priemonėms ir nekilnojamam bei kilnojamam turtui.
3. **Panaikinti Pelno mokesčio įstatyme numatytą apribojimą perkeliamų nuostolių dydžiui**. Šiuo metu galiojanti nuostata neigiamai veikia Lietuvos mokestinę aplinką ir užsienio kapitalo pritraukimą. Jei įmonė ne vienerius metus veikė nuostolingai, o einamaisiais metais uždirbo pelną, tai nereiškia, kad ji turi finansines galimybes mokėti pelno mokestį.
4. **Didinti įmonių kreditavimo prieinamumą bei alternatyvas**, plečiant mažoms ir vidutinėms įmonėms prieinamas motyvacinės, valstybės garantijų, palūkanų dalinio kompensavimo, rizikos pasidalijimo ir kitas priemones.
5. **Atsisakyti pelno mokesčio įstatyme įtvirtintos prievolės mokėti avansinį pelno mokestį**. Globalios konkurencijos sąlygomis įmonėms besivaržant inovatyvumu ar investuojant į veiklos efektyvinimą, nuolat reikalingos apyvartinės lėšos.
6. Siekiant mokesčių sistemos efektyvumo ir optimalaus valstybės aparato, **atsisakyti kai kurių mokesčių arba juos koreguoti**, didinant efektyvumą tų mokesčių, kurių administravimo sąnaudų ir pajamų santykis yra neadekvatus. Iš šiuo metu taikomų daugiau nei 20-ies mokesčių, 6 mokesčių (GPM, PM, PVM, akcizų, įmokų į PSD ir Garantinį fondus) pajamos visų mokestinių pajamų struktūroje sudaro apie 95 proc., todėl **peržiūrėtinas likusių mokesčių efektyvumas ir būtinybė**.
7. **Supaprastinti mokesčių apskaitymo ir mokėjimo tvarką, suvienodinant bazes** (pavyzdžiui, GPM, SODROS ir PSD įmokų) **ir deklaravimo tvarką**. Tobulinti informacinės mokesčių administravimo sistemas ir supaprastinti mokesčių susigrąžinimo procedūras, mažinti mokesčių mokėjimų skaičių bei trukmę, kurie Lietuvoje beveik nesikeičia jau daug metų, kai kitos šalys gerina savo mokestinę aplinką.
8. **Įtvirtinti Nekilnojamojo turto mokesčio (NTM) įstatyme aiškų reglamentavimą, kad didesnis nei 1 proc. NTM tarifas gali būti taikomas tik apleistam turtui**, užkertant tokiu būdu kelią savivaldybių piktnaudžiavimui, kai nustatomas didesnis nei 1 proc. tarifas ir techniškai tvarkingam turtui.

9. **Taikyti NTM atvirkštinės aritmetinės progresijos principą**, pagal kurį mokesčio tarifas pradžioje (kai turto vertė yra didžiausia) būtų minimalus, o vėliau (turto vertei mažėjant dėl nusidėvėjimo) būtų didinamas tik nuosekliai kas metus, tokiu būdu skatinant investicijas.
10. **Sudaryti mokesťines paskatas pirmus metus veikiančioms įmonėms**, taip skatinant verslumą ir naujų darbo vietų kūrimą.

Verslo aplinka

1. **Tobulinti viešųjų pirkimų sistemą**, siekiant, kad būtų įgyvendintas efektyvus teisinis reglamentavimas (tiekėjų kvalifikacinių ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų aprašai, individualizuojant pagal atskiras ūkio šakas ir kt.).
2. **Užtikrinti, kad valstybės resursai nebūtų švaistomi valstybei tiesiogiai arba netiesiogiai (veikiant per savo kontroliuojamas įmones) investuojant į rinkas, kuriose veikia konkurencija**. Valstybė ūkinėje veikloje turėtų dalyvauti tik tais atvejais, kai egzistuoja rinkos nepakankamumo situacija, o valstybės veikimas atitinkamoje situacijoje turi būti proporcingas, t.y. pasirenkant mažiausiai konkurenciją iškraipantį būdą.
3. **Suvienodinti veiklos sąlygas valstybei ir privatiems subjektams** šiose srityse: infrastruktūros plėtros „apmokestinimas“, nekilnojamojo turto mokesťis, VĮ Registrų centro paslaugų apmokėjimas.
4. **Užtikrinti, kad esminiai teisės aktų pakeitimai įsigaliotų tik po pereinamojo laikotarpio**, per kurį visuomenė ir verslas spėtų pasirengti naujam reguliavimui. Apriboti valstybės institucijų galimybę verslo sąlygas reglamentuojančius teisės aktų projektus derinti skubos tvarka.
5. **Užtikrinti skaidrią ir efektyvią valstybinės žemės valdymo sistemą**, užbaigiant žemės atkūrimo procesą, įgyvendinant urbanizuotų teritorijų žemės nuomos santykių reformą ir mažinant administracinę naštą žemės santykių srityje.
6. **Užtikrinti, kad ES direktyvos nebūtų perkeliamos į nacionalinius teisės aktus pačiose griežčiausiose interpretacijose**, ES nustatytą teisinį reguliavimą interpretuojant palankiai šalies verslui ir skatinant inovacijas.
7. **Didinti verslo mobilumą**, supaprastinant juridinio asmens likvidavimo ir išregistravimo iš Juridinių asmenų registro procedūrą.
8. **Sukurti Darbo išteklių registrą** – duomenų bazę, kuri būtų integruota su kitomis šalies duomenų bazėmis ir skirta registruoti ir ieškoti duomenų apie šalies darbo išteklius. Toks registras supaprastintų darbo jėgos situacijos analizę, leistų parengti tikslingesnes mokymo programas, efektyviau spręsti nedarbo ir užimtumo klausimus, realistiškiau planuoti tokio masto programų, kaip daugiabučių renovacija, įgyvendinimą ir kt.

Verslas ir inovacijos

E-Valstybė

1. **Sutelkti reikalingas kompetencijas vienoje institucijoje**, kuri būtų atsakinga už e-Valstybės ir e-rezidento vizijos įgyvendinimą, skaitmenizacijos politikos formavimą ir skaitmeninės rinkos plėtrą valstybėje, naujų technologijų poveikio fundamentaliosioms visuomenės vertybėms vertinimą. Tokiu būdu užtikrinant informacinių sistemų ir elektroninių paslaugų projektų koordinavimą, horizontalią integraciją ir efektyvų lėšų panaudojimą.
2. **Užtikrinti paslaugų ir procedūrų skaitmenizavimo plėtrą**, įtraukiant naujas viešojo administravimo ir privataus sektoriaus sritis: statinio informacinio modelio įteisinimas, atskirų statybos procedūrų skaitmenizavimas, notarų paslaugų skaitmenizavimas, finansų sektoriaus inovatyvių paslaugų teikimo skatinimas ir kt. **Didinti valstybės registrų duomenų prieinamumą ir atvirų duomenų naudojimo skaidrumą**, įpareigojant registrų tvarkytojus viešinti informaciją apie atvirus registrų duomenis.
3. **Peržiūrėti asmens tapatybės nustatymo procedūras naujų technologijų ir jų teikiamų galimybių kontekste**, siekiant sumažinti elektroninio verslo (ypač dalijimosi ekonomikos platformų) veiklos apribojimus, skatinant bendruomeniškumo, verslumo ir dalijimosi ekonomikos procesų plėtrą, tokiu būdu užtikrinant asmens duomenų saugumą.
4. **Peržiūrėti reikalavimus verslo bei sandorių formai naujų technologijų kontekste**, siekiant sumažinti steigimosi ir veiklos sąnaudas, skatinant smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą bei didinant verslo skaidrumą.

Pramonė 4.0

1. **Užtikrinti nacionalinės platformos „Pramonė 4.0“ steigimą ir vystymą**, siekiant savalaikio ir pilnaverčio Lietuvos dalyvavimo ketvirtosios pramonės revoliucijos procesuose. „Pramonė 4.0“ platforma turi prisidėti prie įmonių technologinės pažangos, siekiant didinti įmonių skaitmeninę brandą ir dalintis geraisiais technologijų diegimo pavyzdžiais, formuoti pramonės-skaitmenines ekosistemas, atverti įvairius finansavimo kanalus, užtikrinti išmanų duomenų perdavimo, saugojimo ir komercializavimo reguliavimą, kokybišką infrastruktūrą. Taip pat **formuoti modernią švietimo, mokymo, socialinės apsaugos politiką**, prisidėsiančią prie inovacijoms imlios visuomenės kūrimo bei socialiai paveikų visuomenės sluoksnių įgalinimo prisiderinti prie sparčiai vykstančių globalių technologinių pokyčių.
2. Siekiant padėti Lietuvos pramonės įmonėms pasirengti Pramonė 4.0 iššūkiams, **stiprinti tiesiogines investicijas įmonių technologiniam pasirengimui**, tam naudojant 2014–2020 m. ES fondų investicijų lėšas.

Inovacijų ir technologijų plėtra

1. **Įveikinti integruotus mokslo, studijų ir verslo slėnius**, skiriant jiems finansavimą proporcingai teikiamų užsakomųjų darbų ir tarptautinių projektų apimtims (verslas „atsineša“ lėšas slėniui).
2. **Kurti ir plėtoti technologinius centrus, kurie teiktų verslui eksperimentinės plėtros bei inovacijų paslaugas.** Mokslininkų vykdomas eksperimentinės plėtros bei inovacijų veiklas pagal reikšmę prilyginti mokslinėms publikacijoms, vertinat mokslininkų pasiekimus.
3. **Sukurti paskatų sistemą**, motyvuojančią ūkio subjektus deklaruoti jų vykdomas investicijas į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. **Skatinti inovacijų paklausą**, plėtojant ikiprekybinius ir inovatyvius pirkimus.
4. **Įgyvendinti sisteminę mokslo ir inovacijų viešojo valdymo struktūrų peržiūrą**, įtvirtinant atsakomybę už prioritetų įgyvendinimą, bendradarbiavimo kultūrą, skaidrų ir veiksmingą dalinininkų įtraukimą į mokslo ir inovacijų politikos procesus.
5. **Teikti paramą tyrimus vykdančioms įmonėms**, siekiančioms įsijungti į tarptautinius technologinius tinklus ir užmegzti ryšius su pirmaujančiais užsienio centrais bei įmonėmis.
6. **Pakeisti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų finansavimo metodiką**, siekiant, kad mokslas dirbtų ne tik sau, bet ir verslui.

Migracija ir demografija

1. **Numatyti ilgalaikes priemones, nukreiptas demografinėms problemoms – gimstamumo ir emigracijos – spręsti**, kuriose būtų atsižvelgta į jaunų šeimų poreikius (išmokos už vaikus ir jaunų šeimų būsto programa), kryptingą investicijų pritraukimą į regionus, sukuriant naujas darbo vietas.
2. Formuojant valstybės migracijos politiką, **atsižvelgti į demografinę situaciją ir didėjantį darbo jėgos trūkumą.**
3. **Nustatyti palankesnes atvykimo sąlygas tiems užsieniečiams, kurie atvyksta užsiimti teisėta veikla Lietuvoje**, įvertinant ne tik veiksmingos nelegalios migracijos kontrolės poreikį, bet ir siekį efektyviai pritraukti investicijas į Lietuvą.
4. **Sukurti specialias programas**, skirtas pritraukti Lietuvoje studijavusius užsienio studentus, užsienio mokslininkus ir ekspertus dirbti ir kurti Lietuvoje.
5. Valstybės valdymą ir investicijas į infrastruktūrą **planuoti pagal realią demografinę padėtį ir demografines projekcijas.**

Švietimas ir mokslas

Parengti 2017–2030 metų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo politikos strategines gaires ir jų įgyvendinimo programą, pradiniam etape pagrindinį dėmesį skiriant ugdymo įstaigų reformai ir mokytojų rengimui.

Ikimokyklinis ugdymas ir mokykla

1. **Parengti nacionalinę mokytojų rengimo, tobulinimo ir vertinimo programą ir ją įgyvendinti**, užtikrinant stiprių profesinių žinių būsimiems mokytojams suteikimą, globalaus ir novatoriško mąstymo ugdymą.
2. **Vystyti verslumo ir kūrybiškumo ugdymo sistemą** ikimokyklinėse ir bendrojo ugdymo mokymo įstaigose.
3. **Užtikrinti kryptingo profesinio orientavimo – karjeros planavimo sistemos – sukūrimą ir įtvirtinimą**, įtraukiant į šį procesą vaikus, tėvus ir verslo atstovus, yp atingą dėmesį skiriant fizinių ir technologinių mokslų populiarinimui.
4. **Stiprinti gamtos mokslų, technologijos, inžinerijos, kūrybiškumo ir matematikos ugdymą (STEAM) mokyklose**. Sukurti STEAM atviros prieigos centrų tinklą.
5. **Parengti bendrojo ugdymo įstaigų savarankiškumo modelį**, kuriame būtų apibrėžti skirtingi savarankiškumo lygmenys ir ilgalaikę valstybinę programą, orientuotą į mokyklų savarankiškumo stiprinimą.

Profesinis mokymas

1. **Profesinį mokymą priartinti prie darbo rinkai būdingų realių sąlygų**, profesinio mokymo įstaigas finansinėmis priemonėmis paskatinti vykdyti mokymus pameistrystės mokymo forma ir per keletą metų ženkliai sumažinti mokymų, vykdomų mokykline mokymo forma, kiekį. **Įveikinti sektorinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrą**, juos transformuojant į atviros prieigos praktinio mokymo centrus.
2. **Skatinti verslo asociacijų dalyvavimą profesinių mokyklų ir sektorinių praktinio mokymo centrų valdyme** (tapti dalininkais), taip suformuojant sektorinius profesinių mokyklų tinklus. Bendradarbiaujant su verslo asociacijomis, **pabaigti rengti visų sektorių profesinius standartus** ir pagal juos optimizuoti mokymo programas ir mokymo priemones.
3. **Optimizuoti profesinių mokyklų tinklą**. Peržiūrėti ūkio išlaidų skyrimo tvarką, šias susiejant su mokykloje besimokančių asmenų skaičiumi ir „reikiamas“ išlaidas skiriant ne atskira eilute, o per mokinio krepšelį.

Mokslas ir aukštasis mokslas

1. **Optimizuoti mokslo ir aukštojo mokslo institucijų tinklą**, užtikrinant potencialo koncentraciją ir žmonių bei infrastruktūros išteklių tarptautinį kokybės lygį. **Parengti universitetų tarptautinio konkurencingumo stiprinimo programą.**
2. **Sukurti paramos sistemą**, grįstą aiškiais ir visuotinai sutartais kriterijais, kuri būtų pagrindas Lietuvos ir pasaulyje pripažintų universitetų bendradarbiavimui mokslinėje ir studijų srityse.
3. **Sudaryti sąlygas pramonės doktorantūrai** ir įteisinti verslo administravimo magistro kvalifikacinį laipsnį (MBA).
4. **Remti ir finansuoti mokslo institucijų dalyvavimą tarptautiniuose tyrimų tinkluose** (pvz., CERN).

Neformalus švietimas

1. Siekiant įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą tikslus, **sukurti neformalaus švietimo rėmimo mechanizmą**, finansuojamą valstybinio ir privataus sektorių bendradarbiavimo principu.

Socialinė politika ir darbo rinka

1. **Užtikrinti naujojo Darbo kodekso įsigaliojimą nuo 2017 m. sausio 1 d. ir teisės aktų įgyvendinimo stebėseną bei vertinimą**, kurias teisės aktų nuostatas reikalinga tikslinti, vengiant nepagrįstų, skubotų Darbo kodekso nuostatų keitimo. Naujojo Darbo kodekso keitimo ir pildymo klausimą svarstyti tik praėjus tam tikram laikui po kodekso įsigaliojimo ir esant empirinių duomenų apie tai, kaip kodeksas veikia praktikoje.
2. **Skatinti įmones kurti socialiai atsakingas, žmonių sveikatai patrauklias darbo vietas** bei sėkmingiau konkuruoti su kitomis Europos Sąjungos šalimis, numatant, kad pajamos natūra nėra apmokestinamos (Gyventojų pajamų mokesčio, Valstybinio socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo įstatymų keitimas).
3. **Išplėsti profesijų, kurioms būtina aukšta profesinė kvalifikacija ir kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašą** ir profesijų klasifikatorių grupes.
4. **Keisti Darbo biržos šiuo metu vykdomą trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo pagal profesijų, kurių trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašo sudarymo tvarką**, atsisakant registruotos darbo pasiūlos (bedarbių) ir paklausos (laisvų darbo vietų) analizės principo. Tokiu būdu sudaryti įmonėms sąlygas užtikrinti nenutrūkstamas veiklos galimybes, įdarbinant trečiųjų šalių piliečius.
5. **Nustatyti laipsnišką darbo jėgos apmokestinimo mažėjimą**, t.y. perkėlus bendrosios pensijos dalies mokėjimą į valstybės biudžetą, kasmet mažinti darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, įvertinus lėšų poreikį naujai kuriamam išeitinių išmokų mokėjimo fondui. Atsižvelgti į

socialinio modelio svarstymo metu siūlytą nuostatą socialinio draudimo įmokų tarifą mažinti 12 procentų.

- Nustatyti reikalavimą, kad viešuosiuose pirkimuose gali dalyvauti tik įmonės, kuriose mėnesio atlyginimo vidurkis sudaro ne mažiau kaip 80 procentų nuo to regiono ar ūkio sektoriaus atitinkamos verslo srities atlyginimo vidurkio.** Tokiu būdu užkertant kelią dalyvauti ir laimėti viešuosius pirkimus įmonėms, kuriose mokamas nelegalus darbo užmokestis.
- Sukurti programą ir finansavimo mechanizmą, kurių pagalba esami arba būsimi įmonės darbuotojai galėtų įgyti tinkamas profesines ir bendrąsias kompetencijas, reikalingas konkrečiai darbo vietai.** Atsižvelgiant į demografinę situaciją Lietuvoje ir emigracijos mastus bei mažėjantį darbuotojų skaičių, yra būtinos priemonės, padėsiančios aktyviai įtraukti, grąžinti į darbo rinką iš jos iškritusius asmenis: ilgalaikius bedarbius, jaunimą, vyresnio amžiaus žmones, atskirų regionų gyventojus ir neįgaliuosius.

Energetika

- Nacionalinės energetikos strategijos (NES) naujojo projekto kuo spartesnis priėmimas, įtraukiant į šio projekto svarstymą visas suinteresuotas puses.** Naujoji strategija turi sudaryti tinkamas prielaidas Lietuvos pramonės konkurencingumo stiprinimui regione, todėl strategijoje turi būti aiškiai apibrėžtos vietinės gamybos perspektyvos, įvertinant potencialų piniginių srautų generavimą ir išlaidas.
- Skatinti decentralizuotą elektros energijos gamybą,** naikinti teisinius, techninius ir ekonominius ribojimus visų nuosavybės formų subjektams tapti gaminančiais vartotojais, o pramonės sektoriaus įmonėms, gaminančioms elektrą savo reikmėms, netaikyti VIAP mokesčio.
- Užtikrinti VIAP aiškumą, skaidrumą, VIAP dydžio ir nomenklatūros stabilumą bei lankstumą.** Aiškiai apibrėžti VIAP nustatymo principus, VIAP nustatant ilgesniam laikui (pvz. penkeriems metams po NES priėmimo). Tokiu būdu VIAP būtų galima prognozuoti ir diferencijuoti skirtingiems energijos vartotojams, numatant galimybę pritaikyti VIAP įkainius energijai imliai pramonei.
- Užtikrinti, kad investicijų į infrastruktūrą planavimo procesas būtų skaidrus** ir pagrįstas poveikio šalies ekonomikai ir energijos vartotojams kompleksiniais tyrimais, siekiant, kad investicijos į infrastruktūrą nedidintų elektros ir dujų perdavimo kainų, kurios jau dabar yra vienos didžiausių regione. Infrastruktūros plėtra turi būti pagrįsta kaštų ir naudos analize ir netapti našta vartotojams, o investiciniai sprendimai – priimami skaidriai ir apgalvotai, įtraukiant visas suinteresuotas puses.
- Peržiūrėti infrastruktūros kaštų paskirstymą tarp atskirų vartotojų grupių,** užtikrinant, kad šis kaštų paskirstymas atitiktų ES šalių gerąją praktiką. **Stiprinti pramonės konkurencingumą regione,** panaikinant šiuo metu galiojančią ydingą nuostatą, kai Lietuvos verslui užkraunama didesnė energijos mokesčių našta nei kitoms vartotojų grupėms.

6. Užtikrinti **lygiateisę konkurenciją** tarp energetikos rinkos dalyvių, konkurencinėse rinkose nesuteikiant privilegijų pagal įmonių kapitalo kilmę.
7. Užtikrinti **energetinio efektyvumo priemonių įgyvendinimą**, išnaudojant nacionalinės pramonės ir atsinaujinančių išteklių potencialą.

Transportas ir infrastruktūra

1. **Užtikrinti tolesnį infrastruktūros kūrimą ir modernizavimą.** Siekti išlaikyti uostų, kelių ir geležinkelių infrastruktūros konkurencingumą kitų Baltijos regiono šalių atžvilgiu. **Pripažinti išorinį uostą valstybei svarbiu ekonominiu projektu.**
2. **Skatinti tranzitą**, atveriant trečiųjų šalių transporto paslaugų ir investicijų rinkas, transporto klausimą įtraukiant į visas tarptautinio bendradarbiavimo ir prekybos derybas. **Vykdyti kryptingą valstybės politiką tranzitiniam krovinių srautams per Lietuvą padidinti**, pritraukiant ES, NVS bei Azijos šalių krovinius.
3. **Aktyviai ginti Lietuvos vežėjų interesus, derantis su trečiosiomis šalimis.** Užtikrinti, kad ES viduje nebūtų įvestos protekcionistinės priemonės, kurios sukeltų grėsmę laisvam transporto paslaugų teikimui ES vidaus rinkoje. Užtikrinti tinkamą užsienio vežėjų trečiųjų šalių leidimų kontrolę, vykstant per Lietuvą.
4. **Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti skirti 80 proc. akcizo pajamų, gautų už realizuotus degalus, vietoj šiuo metu numatytų 65 proc.** Ženkiai sumažėjęs tiek biudžetinis, tiek ES fondų lėšų finansavimas daro žalą Lietuvos kelių tinklui ir visos šalies ekonomikai dėl mažesnio įmonių konkurencingumo logistikos srityje.
5. **Skatinti daugiarūšio vežimo logistikos grandinių veiklos optimizavimą**, įskaitant platesnį efektyviau išteklius naudojančio transporto rūšių naudojimą, diegiant naujas pažangias technologijas, vystant efektyvius ekologiškus krovinių vežimo koridorius.
6. **Pertvarkyti viešųjų paslaugų ir reguliuojamų sričių veikimą** taip, kad Lietuvos vežėjams būtų sudaromos palankios sąlygos išlikti konkurencingiems kitų šalių vežėjų atžvilgiu.
7. **Užtikrinti Viešųjų logistikos centrų (VLC) steigimą**, kurie yra ypač aktualūs logistikos sektoriuje dirbančioms įmonėms. Be suformuotos VLC struktūros įmonės „Lietuvos geležinkeliai“ pastatyti Vilniaus ir Kauno intermodaliniai terminalai negalės funkcionuoti pilnu planuotu pajėgumu. VLC galėtų generuoti papildomus krovinių srautus, kurie leistų padidinti intermodalinių terminalų apkrovimą, sumažintų kaštus ir padidintų veiklos efektyvumą.
8. Remiantis atskirų transporto modų planuojamų paslaugų apimtimis, **parengti ir įgyvendinti vidutinės trukmės bei ilgalaikę integruotą transporto sektoriaus infrastruktūros bei logistikos objektų plėtros programą.**

Aplinkosauga

1. Rengiant valstybės aplinkosaugos politikos gaires ir teisės aktus, **atsižvelgti į geriausius prieinamus gamybos būdus**. Verslo atstovus įtraukti į pramonės ir aplinkosaugos veiklą reglamentuojančių teisės aktų strateginį planavimą ir pozicijų derinimą jau pirminiame teisėkūros etape.
2. **Užtikrinti klimato kaitos politikos srities tikslų vykdymą** ir keliamus uždavinius formuoti atsižvelgiant į Lietuvos pramonės įtaką pasauliniam klimato kaitos procesui ir įvertinant pramonės įmonių konkurencingumo aspektus.
3. **Stiprinti Lietuvos įmonių interesų atstovavimą ES institucijose**, formuojant ES aplinkosaugos politikos gaires, sprendžiant perspektyvinius ir strateginius aplinkosaugos, klimato kaitos ir kitus klausimus.
4. **Reglamentuoti ir skatinti pakartotinio atliekų naudojimo (antrinio panaudojimo) galimybes**. Atliekų tvarkymo reglamentavime įdiegti standartus ir valstybinę visuotinę atliekų apskaitą dabartiniu laiku (*angl. „on-line“*).
5. **Keisti esamą buitinių nuotekų decentralizuoto valymo reglamentavimą**, ypač didelį dėmesį skiriant taršos iš diegiamų ir/ar eksploatuojamų mažųjų nuotekų valymo įrenginių ir/ar individualių nuotekų surinkimo įrenginių prevencijai.

Regionų politika

1. **Parengti atskirties tarp regionų mažinimo programą**, užtikrinančią esminius regioninės politikos pokyčius – verslo sąlygų gerinimą, investicijų pritraukimą, vietinės darbo jėgos išsaugojimą ir demografinių pokyčių suvaldymą.
2. **Užtikrinti kryptingą ir aktyvų regioninės politikos formavimą nacionaliniu lygiu**, sutelkiant finansinius ir valdymo resursus vienoje ministerijoje ir keičiant požiūrį į regionus, kaip asignavimų valdytojus bei daugiau galių suteikiant savivaldybėms.
3. **Keisti biudžeto formavimo įstatymą, regionų finansavimą glaudžiai susiejant su regioninės politikos formavimu ir jos įgyvendinimu** bei perduodant savivaldybių atsakomybę tam tikros dalies biudžetinių lėšų valdymą. Didinti savivaldybių motyvavimą, grąžinant savivaldybei pelno mokesčio ir nekilnojamojo turto dalį, kuri buvo surinkta savivaldybės teritorijoje, peržiūrint akcizų perskirstymą ir t.t.
4. **Stiprinti regionų plėtros tarybų savarankiškumą ir jų glaudesnę bendradarbiavimą su verslo atstovais**, suteikiant verslo asociacijoms didesnes galias regionų plėtros tarybų veikloje, įstatyme numatant, kad verslo asociacijų atstovai turėtų vienodą balsavimo teisę, kaip ir kiti regionų plėtros tarybų nariai.

5. **Sustiprinti regionų nevyriausybinės organizacijas**, įtraukiant jas į regionų socialinių bei ekonominių problemų svarstymą.

Eksporto ir investicijų skatinimas

1. **Sukurti aiškiai apibrėžtus prioritetus turinčią ekonominės diplomatijos strategiją**, skirtą skatinti Lietuvos eksporto ir įvažiuojamojo turizmą ir pritraukti užsienio investicijas.
2. **Optimizuoti ekonominių interesų užsienyje atstovavimą**, sukuriant vieningą atstovavimo užsienyje sistemą ir atstovų užsienyje skyrimo tvarką. **Gražinti anksčiau taikytos specialiųjų atašė skyrimo praktiką viešojo konkurso būdu**, kad konkurse galėtų dalyvauti kandidatai tiek iš valstybės, tiek iš privataus sektoriaus. Į kandidatų atrankai sudarytos komisijos sudėtį įtraukti asocijuotų verslo struktūrų atstovus.
3. **Užtikrinti valstybinės eksporto kreditų draudimo sistemos Lietuvoje sukūrimą**, aiškiai apibrėžiant valstybės dalyvavimo eksporto kreditų draudimo sistemoje būdus ir įtakos laipsnį. Valstybinė eksporto kreditų draudimo sistema turi būti prieinama visoms įmonėms, kurių eksportuojama produkcija turi lietuviškos kilmės sertifikatą, nepriklausomai nuo įmonės dydžio bei veiklos pobūdžio.
4. **Stiprinti tiesioginę paramą eksportui**, naudojant 2014–2020 m. ES fondų investicijų lėšas, mažinti verslui tenkančią ES fondų investicijų administravimo našta.
5. **Sukurti eksporto paskatas** sektoriams, generuojantiems aukštos pridėtinės vertės prekių ir paslaugų eksporto srautus.
6. **Vykdyti kryptingą valstybės galimybių pristatymą**, padėsiantį didinti eksporto apimtis ir pritraukti užsienio investicijų. Sutelkti Valstybės galimybių pristatymo koordinavimui ir įgyvendinimui reikalingas kompetencijas vienoje institucijoje, turinčioje patirtį ir darbuotojų tinklą – Užsienio reikalų ministerijoje.